

Ex 2 (2)

Justitiedepartementet

103 33 STOCKHOLM

Ytterligare rättssäkerhetsgarantier vid användandet av hemliga tvångsmedel, m. m. (SOU 2006:98)

Allmänt

Det kan inledningsvis konstateras att flera av de frågor som betänkandet lyfter fram berör Säkerhetspolisens verksamhet. Säkerhetspolisen konstaterar därvid att utredaren väl iakttagit de särskilda hänsyn som förutsätts för bedrivande av förundersökning i sådana ärenden som Säkerhetspolisen har att hantera. Säkerhetspolisen ställer sig i stort positiv till de delar av betänkandet som rör den egna verksamheten med synpunkter enligt följande.

Undantag för brottsutredningar på Säkerhetspolisens område? (avsnitt 4.2.7)

Säkerhetspolisen delar utredarens bedömning att den särskilda underrättelseskyldigheten, i föreslagna delar, inte skall omfatta Säkerhetspolisens verksamhetsområde. De brottstyper som omfattas av undantaget är enligt Säkerhetspolisens uppfattning uttömmande. Det bör dock tydligare markeras att 1991 års lag om särskild utlänningskontroll inte omfattas av den särskilda underrättelseskyldighet som föreslås (jfr. s.124).

Vid Säkerhetspolisens överväganden är det faktum att undantagsregeln enbart kommer att beröra den allvarligaste brottsligheten en viktig utgångspunkt. Det är frågan om att förebygga och utreda sådana händelser som kan komma att inverka på många individers säkerhet och som ytterst kan utgöra ett hot mot den nationella säkerheten och demokratin. För Säkerhetspolisens del innebär undantagsregeln mindre risk för att det brottsförebyggande och utredande arbetet störs eller, i värsta fall, omöjliggörs. Säkerhetspolisen kan också konstatera att olika ärenden inte sällan är länkade till varandra varför en menbedömning med stor sannolikhet ändå skulle leda till att underrättelse underläts. En underrättelseskyldighet som omfattar Säkerhetspolisens verksamhetsområde skulle också äventyra skyddet för verksamhetens arbetsmetoder liksom samarbetet på såväl nationell som internationell nivå.

2007-02-06

AD 001-12119-06

Bör verkligen åtalade ha en obegränsad insyn i allt utredningsmaterial? (avsnitt 4.2.8)

Säkerhetspolisen ser i likhet med utredaren ett stort problem i dagens ordning där den misstänkte i samband med slutdelgivning har rätt till insyn i allt utredningsmaterial. Den enskildes rätt att försvara sig är givetvis ett tungt vägande skäl för denna ordning men det är också uppenbart att samma ordning påverkar det allmänna intresset av att allvarliga brott förebyggs, utreds och beivras. Insynsrätten kan begränsa polisens möjligheter att använda vissa metoder, den kan skapa problem vid det förebyggande och utredande arbetet samt även medföra att andra kanske allvarligare brott blir mer svårutredda. En begränsning av insynen innebär inte heller med automatik att den misstänkte/tilltalade fråntas sina möjligheter att försvara sig. Säkerhetspolisen delar utredarens bedömning att parts rätt till insyn i ett brottmålsförfarande bör bli föremål för överväganden inom ramen för en särskild utredning och vill understryka vikten av att en sådan utredning kommer till stånd.

Ett nytt särskilt slag av tillsynsorgan (avsnitt 4.3)

Enligt Säkerhetspolisens uppfattning bör sekretesskyddet för den egna verksamheten förenas med en extern kontrollfunktion med långtgående befogenheter. Kontrollfunktionen har betydelse för det allmännas förtroende för verksamheten men också för att verksamheten utvecklas på ett rättssäkert sätt. Säkerhetspolisen tillstyrker förslaget att den nuvarande Registernämnden avslutas och att dess arbetsuppgifter förläggs till en ny kontrollfunktion (Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden). Den föreslagna nämnden torde vara en förutsättning för införandet av hemliga tvångsmedel som hemlig rumsavlyssning och preventiva tvångsmedel. Säkerhetspolisen vill dock i sammanhanget erinra om att ingen myndighet får bestämma hur en förvaltningsmyndighet i ett enskilt fall skall besluta i ett ärende som rör myndighetsutövning mot en enskild (11 kap. 7 § regeringsformen). Även om det inte är avsett riskerar dock nämndens tillsyn att påverka myndighetens beslutsfattande. Det är därför angeläget att nämndens tillsyn endast omfattar avslutade ärenden.

Även om det torde vara en nyordning med en kontroll och tillsyn genom parlamentariker skulle detta kunna fungera väl om det är avsett att skapa legitimitet och förståelse bland dessa för användandet av hemliga tvångsmedel. Om de politiska partierna ges rätt att nominera ledamöterna till nämnden faller också ett stort ansvar på regeringen att tillförsäkra att de ledamöter som utses inte på något sätt kan misstänkliggöras vid utövandet av sitt uppdrag.

Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden föreslås övervaka all hantering av hemliga tvångsmedel vilket framstår som positivt med hänsyn till den framtida rättsutvecklingen inom området. Säkerhetspolisen anser dock att all granskning av Säkerhetspolisens ärenden bör göras av en och samma enhet inom nämnden. Det kan härvid konstateras att Säkerhetspolisens verksamhet

2007-02-06

AD 001-12119-06

intar en särställning i flera andra sammanhang. Särställningen motiveras av ett allmänt intresse av att verksamheten skall skyddas och att insynen begränsas. Sekretessbestämmelser och andra regler som omgärdar verksamheten syftar till att motverka spridning och missbruk av hemliga uppgifter. Som ett led i detta säkerhetstänkande brukar kunskap och insyn i verksamheten och de enskilda ärendena begränsas till ett mindre antal personer. Dessa förhållanden bör beaktas även vid inrättandet av den nu aktuella nämnden. Det allmännas intresse av en kvalitativ granskning av Säkerhetspolisens ärenden bör också komma att tillgodoses bättre om en på förhand avgränsad grupp personer koncentrerar sin verksamhet på dessa ärenden.

Detta yttrande har beslutats av chefsjuristen Lars Åke Johansson. Säkerhetsrådet Dan Eliasson och verksjuristen Charlotta Tanner har deltagit vid beredningen av yttrandet och verksjuristen Maria Norberg har varit föredragande.

SÄKERHETSPOLISEN

Lars-Åke Johanson

Maria Norberg